

Men medens Skolerne tidligere i Stilhed hutlede sig igennem deres private Næringssorger, medførte Skolepengeforhøjelserne nu en Kamp for Tilværelsen for aabent Tæppe. Denne Kamp førte ganske vist til de midlertidige Fripladstilskud fra Stat og Kommune, som nu synes at skulle forsvinde; men Kampens Bitterhed satte saa dybe Spor, at man maatte have ønsket, at Staten tidligere havde grebet ind med fast Haand og havde bragt Orden i Skolespørgsmaalene, hellere end at prøve paa at bringe midlertidig Ro paa billigste Vilkaar.

Hjælpen var jo ikke tilstrækkelig og blev det saa meget mindre som Pristigningerne i de senere Aar langt oversteg Lønstigningerne, saaledes at Skolelederne i 1916 maatte anraabe det høje Ministerium om hurtig Hjælp.

Vi er det høje Ministerium meget erkendtlige for den Interesse og den Energi, hvormed det optog vor Skrivelse af Maj 1916 til Behandling, og for det Lønnings-tilskud, som blev Resultatet deraf. Men ogsaa dette er kun en midlertidig og utilstrækkelig Hjælp, der tilmed delvis paalignes Forældrene, og vi tillader os derfor at henvise til de i denne Skrivelse anførte Betragtninger, som stadig holder Stik og rummer det centrale i det hele Spørgsmaal.

Skolerne kan ikke fortsætte deres Virksomhed under Forhold, som ikke giver Lærerne samme Lønning, som de vilde faa i Statens og Kommunens Tjeneste for det samme Arbejde, og med den samme Betyggelse. De nuværende Lærere lever under et stadig økonomisk Tryk og er overbebyrdede med Arbejde, saaledes at de bliver lidet skikkede til at opdrage Ungdommen; og de fremtidige Lærere findes ikke. Skolerne har Gang paa Gang de største Vanskeligheder med at finde faguddannede, endsige velskikkede Lærere til de ledige Pladser. Enkelte Embedsbesættelser inden for Statsskolen tyder paa, at Staten heller ikke er ukendt med disse Vanskeligheder; hvor meget føleligere er de da ikke for os.

De Skoler, som staar uden for Sæmmenslutningerne, og som ikke i første Række var med til at rejse Kampen for Lærernes Løn, staar nu paa det samme Standpunkt, at der maa ske en total Ændring i Henseende til økonomisk Sikring af det bestaaende Skolevæsen.

Det turde være ukendt i alle Kulturstaters Skolehistorie, at den højere Undervisning i en Hovedstad i saa ringe Grad har interesseret de offentlige Myndigheder, at Skolerne maatte gennemleve Kampaar som de nys svundne, og at den økonomiske Spænding skulde bringes til et kritisk Punkt som det nuværende, førend man vilde skride til et grundigt Forsøg paa en virkelig Ordning.

Det har været os en Glæde ved de senere Forhandlinger med det høje Ministerium at finde en varm Interesse for Skolerne og oprigtig Lyst til at løse den foreliggende Opgave, og det er dette, som giver os Mod til, saa skarpt at pege paa den virkelige Aarsag til Miseren, thi derigennem formaar vi tillige at kunne vise, hvilken Løsning der er den rette og den eneste naturlige.

Den Lære, man kan uddrage af de private Skolers Historie, er den ganske simple, at Hovedstadens højere Skole ikke kan overlades til det private Initiativ alene, at Skoledrift ikke er en Forretningsart som kan betale sig, men en Samfundsopgave, som det tilkommer Stat og Kommune at løse. Det har sin Betydning, at der findes fri Skoler, saaledes som det saa ofte er blevet fremhævet her i Landet; men Grundstammen i en Storbys Skolevæsen kan den private Skole ikke være. Stats-skolen skal være Stammen, paa den kan saa den fri Skole podes.

Vor Konklusion er da denne:

Løsningen af Skolespørgsmaalet i København kan kun ske derved, at Lærerne til enhver Tid opnaar de samme Lønninger og den samme Betyggelse for disse som Statens og Kommunens Lærere for samme Arbejde, nærmere præciseret: Statslønning for Gymnasieskolen, kommunal Lønning for Realskolen. Dette Gode kan den private Skole ikke skaffe, og Flertallet af Skolerne er derfor af den Anskuelse, at den tilfredsstillende og varige Løsning af Opgaven er Statens og Kommunens Overtagelse af Skolerne. Et Mindretal maa dog for deres Skolers Vedkommende bestemt ønske at bevare deres Stilling som fri Skoler og beder om Lejlighed til at forhandle med det høje Ministerium derom, naar Tiden er inde. Men ogsaa Mindretallet anser det for nødvendigt, at der for deres Lærere opnaas en lovfæstet Ordning, der sikrer dem Stillingen som de nævte.

Vi andrager det høje Ministerium om at tage den Byrde fra os, som vi ikke længere kan bære, om at løse den Opgave, som københavnske Borgere tog op i 1786,